

ACC. N.R. M. 13488: 1-65

Landskap: Småland

Upptecknare: Stephen Jarp.

Härad: N. Vestro

Berättare: Oskar Jansson

Socken: Viresta

Berättarens yrke: Lantbr.

Uppteckningsår: 1954

Född år 1883 i Viresta.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-5. Lu F 73.
Vad vagnshjulen sade i backarna. s. 6.

Frågelista L. U. F. 73.

Någon byråfirma har inte förekommit här i områdena. Den första tröskföreningen bildades 1917 men upplöstes o. 1930. Då bönderna skaffat sig egna tröskverk.

Hushållningspärskapet har spelat stor roll int rationellisering av jordbruket. Vandringsläroare Torvald kom hit till Vireda 1910. Han höll föreläsningar och gav bönderna upplysningar. Redan tidigt hade Direktör Svedberg öppnat lantmannaskola i Båstad. Där experimenterade man med nya maskiner och andra förbättringar inom jordbruket. Vid skolexkursen gick sädessodlingen tillbaka. Man började då med vallar och att odla rotfrukter. Över i detta fall försökte hushållningspärskapet påverka bönderna.

Jag var den första som här i Vireda köpte radsåningsmaskin. Det var 1911. Men redan 1912 fanns det åtminstone en radsåningsmaskin i varje by. Den första radsåningsmaskinen jag såg var i Duvarp år 1899.

Den första ångtröskverket köptes av en bonde, som hette

Albert Notröm. Det var 1914. På Stockholms utställningen 1897 köpte en bonde härfjärn den första slütermaskinen Vägarna. Lantbrukarna under höra vägarna till staten övertog den nästan gång på 1930-talet. Några större förbättringar kan man knappast tala om.

Järnvägen. Byggs år 1900 och avslutas 1935. Den fick väldigt stor betydelse för bygden. När den byggdes blev det goda arbetsförhållanden för dem som arbetade med den. Det är först ~~de~~ med järnvägen som skogsavverkningen satte in på allvar. Först hade bönderna räddat järn från tjuvrot länga vägar. Här järnköping mest, och den var inte lönsamt.

Postgången. I min barndom var skolmästaren väpprostmästare. Det var "kärprost" mellan Vireda och Husby, och en kärprost gick till Tenhult. När man åkte till Tenhult åkte man till prästgården och kom igen till andra. Postgången ändrades sedan helt när järnvägen byggdes. Postbetjeningen flyttade till järnvägsstationen.

ACC. N:R M. 13488:3.

I Huelleväst låg gästgivarvärdshuset. Den brändes ned 1903
Orsaken är den brändes ned var enstavigen befolkningens
religiösa inställning.

Som bifittjämt hade binstema skogs kömning för, men det
var egentligen ingen inkomst. Skogs kömningen slutade helt
när järnvägen kom.

På 1860-talet var emigrationen i full gång. Befolknings-
överskott var stort, och några utkomstbringande lösheter här fanns inte.
Några skadliga verkningar för bygden medförde där för inte ut-
vandringen. Vid sekelskiftet hade den väntan helt upphört.
Det hängde samman med att industrin kommit igång i
Huskvarna, och befolkningsoverskottet sökte sig dit.

Här har tidigare väntan snabbt kommit till stånd hos före-
kommitt. När rikspolisstyrelsen steg vid sekelskiftet, slutade man
upp med timringar och byggväder upp fördes av plankor. 1912
byggdes här det första huset av cementtegel.

Tegeltek på mangårds byggväder här före kommit så länge jag
minns. Som tektäckning på ladugården och uthus har man använt

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3.

ACC. N:R M. 13488:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

spän. Nybyggare av bostäderna ägde rum vid skilskiftet
och hängde samman med högre priser på jordbruksprodukterna.
Reparationer och ombyggnader efter förtä och andra värdskäpet.
På de rista 25 åren har man köpt ut moderna möbler.

Jämepisen infördes här omkring år 1880.

De stora helaser har förekommit. Begravningsmiddagen
förekommer här fortfarande i hemmen, men det förekommer
inte så mycket mat som för. Ofta möjer man sig än ligga på
kaffe och kakor. Föreningen är helt bortglömd. På begravnings-
bjuden man i regel de närmaste grannarna och släkten. Bänken
ha umgäts med alla även med godsägarna.

På 1880-talet kom de första tidningarna hit. Det var
Jönköpingsposten och Samningsvännen. Tidningarna köptes
bysarna. De böcker som förekom var mest religiös litteratur.
Böckerna köptes i boklädan i staden eller köptes i kolportören.
Någon gemensam sälling har inte förekommit dock på böne-
mötet.

Fotalbumen kom på modet på 1890-talet.

Det muntliga berättandet fick man på kalasen, när jag var liten. Jag minns även att min mor berättade för oss, när vi var så små, att vi ej kunde vara med på arbetet.

Min mor berättade på övernattnings väsen. Genom att skolundervisningen förbättrades förvaras västen ant skolk nr annan vidskopelse.

Den gamla skolan låg i kyrkbyn. Särskolan började i januari och barnen gick 1 dag i veckan, och folkskolebarnen gick 4 dagar i veckan. Så höll man på i 2 månader. Då byttes man om så att barnen i särskolan gick 4 dagar och barnen i folkskolan 1 dag i veckan. Folkskolans barn stöjtade hela lördagen. 1918 blev det 2 lärare i folkskolan. Det har nu blivit vanligt att ungdomen här går i läroverket i Grämsa.

Det är inte många som går i kyrkan. Det beror främst på att de religiösa församlingarna här är starka. Dess förhållanden uppkom 1910. Dopet sker nu i kyrkan. För döptes barnen i hemmen, förfärdningen äger nu rum i kyrkan. Det var vanligt för att man gick direkt till graven.

ACC. N:R M. 13488:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När skogsborna knöte med sina gamla vapen,
quälde hjulen i rypfärsbarken: Skäl-pas åt, Skäl-pas åt.
Men i rypfärsbarken lät det så här:
Sköte var sig, Sköte var sig.